

bez veškerého omezení — základem směnečného platebního příkazu a vyřízení pozůstalostním soudem, jí došlého, přímo za exekuci proti Václavu K-ovi zažádati, sporu s ním však za prvvytknutého tvrzení jeho po provedené exekuci by se byla nevyhnula a nelze tudíž po způsobu odvolatelově tvrditi, že žaloby, o niž tu jde, naprosto třeba nebylo a že je zbytečná. Naopak hledě k obsahu dopisu ze dne 30. října 1918 vyvolal a zavínil žalovaný spor tento sám a žalobkyně žalobou pouze předešla žalobě po rozumu § 35 ex. ř., kterou mohla hledíc k citovanému dopisu od Václava K-a s jistou jistotou očekávati.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání a odmítl žalobu.

Důvody:

Proti žalobcovu nároku vznesl žalovaný obranu věci právoplatně rozsouzené, odůvodniv ji tím, že směnečným platebním příkazem obchodního soudu v Praze ze dne 22. ledna 1912 byl k zaplacení žalobního pohledávání právoplatně odsouzen Jan D., jehož jest žalovaný dědicem, jehož zastupuje a jehož jest po zákonu pokládati s ním za touž osobu. Námitka jest oprávněna. Jest zkoumati, jde-li o týž nárok mezi týmiž stranami. Že nárok, o nějž jde, jest totožný, jest nepochybné. Vychází to z údajů žaloby samé. Uznává to i odvolací soud, a je lhostejno, že žalobce připočítal k původní pohledávce 1000 K i další menší částky, zejména náklady exekuce. Než i strany jsou totožny. Žalovaný se přihlásil k pozůstalosti Jana D-a z poslední vůle výjimečně, a byla mu pozůstalost odevzdána jako jedinému dědici. Dle § 547 obč. zák. představuje žalovaný jako přihlášený dědic zůstavitele pokud se týče pozůstalosti a jest s ním ve smyslu zákona totožným. Vždyť může žalující dle § 9 ex. ř. vésti exekuci přímo proti žalovanému, dokáže-li veřejnou neb veřejně ověřenou listinou, že závazek v exekčním titulu zjištěný naň přešel. Že důkaz ten možno zříditi, jde z § 281 nesp. patentu, dle něhož jest stranám vydati úřední vysvědčení o skutečnostech soudu dle spisů známých, jichž a pokud jich ve svých právních věcech mají užití. Že žalující mohla vésti přímo exekuci, uznává v podstatě sám odvolací soud. Uznává výslovně, že by žalující stačilo vysvědčení pozůstalostního soudu, že jest žalovaný jediným testamentárním dědicem Jana D-a, míní však, že námitka věci právoplatně rozsouzené se stala vlastně bezpodstatnou, jelikož žalovaný navrhl zamítnutí žalobního nároku, jsa přesvědčen, že byl splněn. Důvod tento neobstojí, přihlédne-li se k tomu, že k námitce právoplatně rozsouzené věci dlužno přihlížeti vždy z moci úřadu (§ 240 c. ř. s.). Ostatně navrhla žalující předem odmítnutí žaloby. Co dlužno zkoumati, byla-li vznesena námitka právoplatně rozsouzené věci, bylo uvedeno již shora. Nelze proto klásti váhu na to, že by se byla žalující nevyhnula sporu se žalovaným a že předešla žalobě dle § 35 ex. ř., kterou mohla očekávati. Úvaha tato jest s hlediska právního nerozhodna. Za tohoto stavu věci není přípustno, o žalobním nároku, jenž byl již právoplatně rozhodnut, opětně jednati.

Čís. 378.

V době, kdy majetková bezpečnost na drahách jest nejista, jest povinností odesílatelovou, by dal zboží pojistiti.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1920, Rv I 601/19.)

Prodávatel zaslal kupiteli dne 24. října 1918 zboží (dva balíky kůže) drahou. Zboží však kupitele nedošlo. Žalobě prodávatelově na zaplacení kupní ceny s o u d p r v é s t o l i c e nevyhověl. D ů v o d y: Dle čl. 344 obch. zák. jest prodávatel, má-li býti zboží zasláno kupiteli z jiného místa, a neustanovil-li kupitel ničeho o způsobu, jak se mu má zboží zaslati, splnomocněn, by s pečlivostí řádného obchodníka určil způsob zaslání zboží. Prodávatel má tudíž nejen pečlivě zvoliti toho, kdo má dopravu zboží obstarati nebo provésti, nýbrž má též vzíti zřetel na poměry v místě a v době odeslání a nesmí nechat nepovšimnuty ani mimořádné poměry, jež zde snad jsou. Jest věcí všeobecně známou a nevyžaduje tudíž důkazu, že ku konci roku 1918 jmenovitě v době, kdy bylo odesláno zboží, o něž jde, nabyly krádeže na železnicích takových rozměrů, že při každé dopravě zboží drahou bylo nebezpečí, že zboží nedojde do místa určení. V takové době byl prodávatel povinen, by zboží pojistil. Žalobce však toho neučinil, čímž zanedbal péči a bedlivost, jež lze při obyčejných schopnostech předpokládati. Tím nastalo zavinění dle § 1279 obč. zák. Obchodník, zanedbavší povinnou péči, odpovídá za následky. Žalobce nemůže se dovolávat čl. 345 obch. zák., jenž pojednává pouze o takových škodách, jež nastaly bez prodávatela zavinění. Jde-li však nebezpečí na vrub prodávatelův, stihá ho nejen dotud, než zboží dojde do stanice určení, nýbrž až do odevzdání zboží kupiteli. Ztráta zboží při dopravě přivodí pak následky nedodání. Kupitel (žalovaný) může čeliti žalobě prodávatelově, by byla kupní cena zaplacena, obranou, že smlouva nebyla splněna (§ 1052 obč. zák.). Žalobce nemůže se opírat ani o ustanovení článku 342, odstavec třetí, obch. zák. »Odevzdání« ve smyslu třetího odstavce cit. článku jest dokonáno teprve tehdy, vezme-li kupitel k sobě zboží od prodávatele, při zboží zasláném tam a tehdy, kde a kdy kupitel zboží obdrží. Vyplýváť to jasně z právní zásady, že vzájemná plnění mají se provésti z ruky do ruky. Jde-li tudíž o zboží zasláné, má kupitel zaplatiti kupní cenu nikoliv již, kdy bylo zboží odesláno, nýbrž teprve po té, kdy je obdržel. Ježto však žalovaný zboží dosud neobdržel, není kupní cena dosud splatnou. O d v o l a c í s o u d nevyhověl žalobcovu odvolání, dodav k d ů v o d ů m soudu první stolice v podstatě toto: Pojištění kůže bylo tím nezbytnější a naléhavější, ježto, jak známo, v oné době byly to vedle požívatin právě kůže a kožené výrobky, jež se nejvíce ztrácely. Nehodlal-li tedy žalobce za těchto nejistých dopravních poměrů, jež, isouce obecně známy, nemohly ho býti tajny, sám postarati se o to, by kůže byla pojištěna, byl aspoň povinen věc tak zařídit, by byla poskytnuta žalovanému možnost, by se své strany, čeho třeba, zařídil. Odvolatel poukazuje též k tomu, že nařízení ze dne 16. října 1916, čís. 355 ř. zák. a ze dne 5. června 1918, čís. 195 ř. zák., týkající se obchodu s kožemi, nepředpisují, by zboží bylo pojištěno. Leč tento poukaz jest bezvýznamným, ježto ono nařízení nemůže ničeho měniti na povinnostech, jež ukládá čl. 344 obch. zák. prodávateli. Rovněž nemůže se žalobkyně dovolávat s úspěchem § 6 cit. nař. čís. ř. zák. 355/16, ježto ve sporu vůbec netvrdila, že byly žalovanému zaslány všechny doklady jmenovitě též duplikát nákladního listu, obsahující úřední údaj váhy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Zboží bylo odevzdáno v říjnu 1918 dráze k dopravě. Bylo tedy povinností žalující, určití způsob odeslání s péčí řádného obchodníka na místě kupitelově t. j. v jeho smyslu a zájmu (čl. 344 obch. zák.). Jest známo, že v době odeslání byly krádeže na drahách zjevem nikoliv zvláštním. V této mimořádné době bylo pojištění zboží přímo příkazem nutnosti. Zvláště šlo-li o kůže. Povinnost tato prýští se z ustanovení čl. 344 obch. zák., a není rozhodno, že nařízení ze dne 16. října 1916, čís. 355 ř. zák. a ze dne 5. června 1918 čís. 195 ř. zák. o povinnosti této se nezmiňují. Žalující opomenula tuto opatrnost, pročež jí stihá zavinění, jehož následky jest jí nésti.

Čís. 379.

Závazek assignáta, jenž v době před odkolkováním bankovek přijal na území československého státu od cizozemského assignanta poukaz na výplatu v korunách na tomto území, dlužno posuzovati dle § 8 min. nařízení ze dne 25. února 1919, čís. 86 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1920, Rv I 608/19.)

Firma Sch. a spol. v Budapešti dluhovala V-ovi na Král. Vinohradech z obchodního spojení 2.240 K, které poukázala firmě Sch. a spol. v Praze ku zaplacení žalobci, a to přípisem ze dne 4. února 1919 ohledně 1.040 K a přípisem ze dne 5. února 1919 ohledně zbytku 1.200 K. Dne 9. února 1919 dotázala se firma Sch. a spol. v Praze telefonicky V-a, jak s penězem 2.240 K má naložiti, načež jí tento opět telefonicky sdělil, že si pro poukázané peníze pošle. Když tak neučinil, vyzvala ho firma přípisem ze dne 18. února 1919, by jí sdělil, jakým způsobem mu poukázané peníze má doručiti. V. neodpověděl, nýbrž dostavil se dne 10. března 1919 k pokladně žalované firmy a žádal vyplacení 2.240 K v bankovkách československých, pokud se týče československým kolkem opatřených. Výplatu tuto firma odepřela, odvolávajíc se na poukaz budapeštské firmy, dle něhož měla vyplatiti žalobci 2.240 K, jimiž dle data obou dopisů (4. února a 5. února 1919) mohly býti míněny jen koruny bývalého rakousko-uherského státu, poněvadž tenkrát jiné měny vůbec nebylo. Proti žalobě V-ově, by firma Sch. a spol. v Praze byla uznána povinnou zaplatiti mu 2.240 K ve měně československé, namítla žalovaná, že jde o t. zv. dluh z ruky a že žalobce výplatu poukázaných peněz v tehdejší měně sám zneemožnil, pro peníze si nepřišel, a že žalovaná firma dle příkazu budapeštské firmy v jiné měně platiti nemohla. Dodatečného zmocnění k výplatě peněz v měně československé se jí nedostalo, ač se dopisem ze dne 19. května 1919 na budapeštskou firmu o další příkaz obrátila. Soud prvé stolice žalobě vyhověl. D ů v o d y: Obě strany doznaly souhlasně, že žalované firmě byl dán firmou Sch. a spol. v Budapešti dne 4. pokud se týče 5. února 1919 poukaz, by žalobci vyplatila dlužných 2.240 K a že poukaz ten přijali jak žalobce, jenž o něm byl vyrozuměn, tak i žalovaná firma a, že poukaz budapeštské firmy nebyl odvolán. Žalovaná firma zůstavila žalobci, by si pro poukázané peníze přišel, časově ho nijak neobmezivši, neboť ještě v dopise ze dne 18. února 1919 ponechává mu na vůli,